

Nr 55.

Ankom till riksdagens kansli den 20 mars 1931 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare lån för anordnande av ett skyddshem för flickor m. m.

(3:e avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 14 januari 1931 dagtecknad proposition, nr 33, vilken hänvisats till förberedande behandling av statsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att från det ordinarie förslagsanslaget till skyddsuppfostran må utgå förhöjd hyra för det av Göteborgs diakoniss-sällskap anordnade skyddshemmet för flickor i Hyssna socken enligt i sagda statsrådsprotokoll angivna grunder;

dels medgiva, att för anordnandet av omförmälda skyddshem må till nämnda sällskap, utöver förut erhållet lån, beviljas ett lån å 25,000 kronor;

dels till lån för anordnande av ett skyddshem för flickor för budgetåret 1931/1932 bland utgifter för kapitalökning under rubriken »Fonden för låneunderstöd» anvisa ett reservationsanslag, att utgå av tillfälliga lånemedel, av 25,000 kronor;

dels ock vid bifall till sistnämnda förslag höja den i förslaget till riksstat för samma budgetår under rubriken »Lånemedel» upptagna inkomstiteln »Övriga lånemedel» med motsvarande belopp.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Enligt lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård kunna numera barn, vilka befinnas så vanartade, att särskilda uppfostringsåtgärder krävas för deras tillrättaförande, omhändertagas för skyddsuppfostran ända intill fyllda aderton år.

För beredande av skyddsuppfostran skall enligt föreskrift i 43 § 1 mom. av nämnda lag för varje landstingsområde och stad, som ej deltagar i lands-ting, finnas skyddshem med erforderligt antal platser.

Enligt bestämmelserna i 2 och 3 mom. av samma paragraf skola vissa grupper av vanartade, vilka icke lämpligen kunna uppfostras i dylika skyddshem, där så kan ske intagas i särskilda, för sådana barn avsedda skyddshem (centralanstalter). Stadgandena i 2 mom. hava avseende å vanartade barn

över 15 år samt med grövre vanart behäftade barn under 15 år, och föreskrifterna i 3 mom. avse sådana vanartade, som på grund av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller annan kroppslig eller andlig brist eller svaghet lämpligen böra uppfostras avskilda från andra.

Sedan Kungl. Maj:t med olika enskilda institutioner i enlighet med godkännande från riksdagen träffat avtal om anordnande av dylika centralanstalter, hava genom nämnda institutioners försorg sådana anstalter flerstädes kommit till stånd. Enligt dessa avtal hava de enskilda institutionerna erhållit lån av statsmedel med större eller mindre belopp för inrättandet av respektive anstalter.

I skrivelse den 17 april 1928, nr 116, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 67 angående lån för anordnande av skyddshem för flickor m. m., anmälde riksdagen, bland annat, att riksdagen bland utgifter för kapitalökning under rubriken fonden för låneunderstöd anvisat såsom reservationsanslag till lån för anordnande av skyddshem för flickor m. m. ett belopp av 245,000 kronor, därav 135,000 kronor avsetts till lån åt Göteborgs diakonissällskap för inrättande av ett skyddshem för högst 25 sådana vanartade flickor, som avses i 43 § 2 mom. i förenämnda lag.

Sedan Kungl. Maj:t därefter genom brev den 28 september 1928 godkänt plan för ett skyddshem av ifrågavarande slag, har Kungl. Maj:t genom brev den 22 mars 1929 fastställt avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Göteborgs diakonissällskap rörande anordnande av ett dylikt skyddshem å fastigheterna $\frac{1}{8}$ mantal Olofsred nr 1 (1³) och $\frac{1}{4}$ mantal Olofsred nr 1 (1⁴) i Hyssna socken av Älvsborgs län. För inköp till ifrågavarande ändamål av omförmälda fastigheter, för byggnaders uppförande och inredande samt för inköp av inventarier och alla övriga utgifter för fastigheternas istandsättande i fullt ändamålsenligt skick tillerkändes diakonissällskapet genom avtalet berörda lån av statsmedel å högst 135,000 kronor mot säkerhet av in-teckning å lånesumman med bästa förmånsrätt i fastigheten $\frac{1}{8}$ mantal Olofsred nr 1 samt med förmånsrätt näst efter tre den 2 februari 1882 under § 41, den 9 juni 1887 under § 73 och den 9 maj 1896 under § 39 beviljade nyttjanderättsin-teckningar i fastigheten $\frac{1}{4}$ mantal Olofsred nr 1.

Enligt avtalet skall ränta å lyftat lånebelopp efter en räntefot av fem procent för år erläggas halvårsvis varje år den 30 juni och den 31 december, intill dess lånet blivit till fullo guldet.

Vidare skall enligt avtalet staten för skyddshemmet erlägga en årlig hyra motsvarande det räntebelopp föreningen har att å statslånet för år erlägga jämte två procent å nedlagda byggnadskostnader såsom ersättning för byggnadernas underhåll och inträdande värdeminskning. Därvid skola nämnda byggnadskostnader beräknas till 135,000 kronor. Beträffande villkoren i övrigt i sagda avtal må hänvisas till förenämnda proposition, nr 67 år 1928 sid. 8—11.

Vid anmälan av det nu föreliggande förslaget har departementschefen an-fört följande:

»Vid den tidpunkt, då Göteborgs diakoniss-sällskap under förhandlingarna om anordnande av ifrågasatt skyddshem föreslog lånebeloppets bestämmande till 135,000 kronor, torde sällskapet hava utgått från att kostnaderna för skyddshemmets inrättande icke skulle komma att överstiga nämnda belopp. Då detta ur statens synpunkt ansågs fullt skäligt, fanns givetvis icke någon anledning att påkalla ändring. Såsom framgår av den lämnade redogörelsen, har det emellertid nu visat sig, att i verkligheten utgifterna för hemmet kommit att uppgå till ett belopp, som med icke mindre än 75,300 kronor överskjuter förstnämnda summa. Med hänsyn härtill och då det för staten måste anses vara av största värde att ifrågasatt hem, varav stort behov förelegat, kommit till stånd, synes en jämkning uppåt av det förra lånebeloppet vara befogad. Även med hänsyn till önskvärdheten att staten i framtiden skall kunna påräkna erforderligt bistånd från enskilda institutioner lär tillmötesgående mot föreningens hemställen vara att förorda. Mot storleken av det ifrågasatta ytterligare lånet eller 25,000 kronor har jag i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna icke något att erinra. För erhållande av det nya lånet lär böra uppställas det villkor, att sällskapet till säkerhet för detsamma avlämnar inteckning å lånebeloppet i berörda fastigheter, gällande med förmånsrätt närmast efter de till säkerhet för det första lånet avlämnade inteckningarna i sagda fastigheter. För lånet torde i övrigt böra gälla motsvarande villkor som beträffande det förut beviljade lånet.

På sätt sällskapet förutsatt torde höjningen av lånet skäligen böra medföra en motsvarande höjning av den hyra staten — i form av kvittning mot låneräntan — enligt avtalet med sällskapet skall erlagga för skyddshemmet. Enligt gällande avtal skall emellertid staten — utöver den kvittningsvis erlagda hyran — betala en årlig hyra av två procent å nedlagda byggnadskostnader såsom ersättning för byggnadernas underhåll och inträdande värdeminskning, och dessa byggnadskostnader hava i avtalet fixerats till 135,000 kronor. Med hänsyn till vad numera upplysts angående de verkliga byggnadskostnaderna synes mig detta belopp lämpligen böra höjas med 25,000 kronor till 160,000 kronor. Den extra räntan skulle i enlighet härmed komma att utgå å sistnämnda belopp. Ifrågasatt ränta utgår av det under femte huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till skydds-uppfostran. Ett bifall till vad här förordats torde icke påkalla höjning av nämnda anslag.

Angående det nya lånet och de ändrade hyresbestämmelserna torde böra upprättas särskilt avtal i anslutning till det redan ingångna.

För möjliggörande av det nu ifrågasatta lånet till diakoniss-sällskapet lär bland utgifter för kapitalökning under rubriken 'fonden för låneunderstöd' böra anvisas ett reservationsanslag av 25,000 kronor att täckas av lånemedel. I anslutning härtill bör å riksstatsförslagets inkomstsida titeln 'Övriga lånemedel' höjas med motsvarande belopp.»

Utskottet, som visserligen icke kunnat undgå att finna kostnaderna för skyddshemmets inrättande anmärkningsvärt höga, har dock icke velat mot-sätta sig Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Utskottet hemställer alltså,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må

a) medgiva, att från det ordinarie förslagsanslaget till skyddsuppfostran må utgå förhöjd hyra för det av Göteborgs diakoniss-sällskap anordnade skyddshemmet för flickor i Hyssna socken enligt i statsrådsprotokollet över socialärenden den 14 januari 1931 angivna grunder;

b) medgiva, att för anordnandet av oförmälda skyddshem må till nämnda sällskap, utöver förut erhållet lån, beviljas ett lån å 25,000 kronor; samt

c) till lån för anordnande av ett skyddshem för flickor för budgetåret 1931/1932 bland utgifter för kapitalökning under rubriken »Fonden för låneunderstöd» anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Beträffande sättet för täckande av ifrågavarande anslag kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande.

Stockholm den 20 mars 1931.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 52.
